

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas NO: 1980/121

Karar NO: 1980/178

ÖZET : Ülkede sıkıyönetim hali devam ederken bir ilde sıkıyönetim'in kaldırılması durumunda,görev sorununun; Sıkıyönetim Yasası'nın değişik 23.maddesine göre değil,ayni yasanın değişik 13. ve 15.maddeleri hükümleri çerçevesinde karara bağlanması gerektiği Hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Soner Kuşkıran,Erdem Özden

O L A Y : 7.2.1980 günü Sivas İli içerisinde Dev-Yol adlı illegal gizli bir örgüt ortaya çıkarılmış,örgüt üyesi olan 15 sanık hakkında gizli örgüt kurmak, taammüden adam öldürmeye kalkışmak suçlarından dolayı düzenlenen evrak 15.2.1980 günlü görevsizlik kararı ile Sivas C.Savcılığı tarafından Erzincan-Sivas İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı'na gönderilmiştir.Daha sonra aynı örgütemensup yukarıda isimleri ~~güsterilen~~ iki sanığın yakalanması üzerine,bunların da Dev-Yol adlı illegal gizli örgütün Sivas'ta şubesini kurup yönettikleri,bu örgütün faaliyetleri ile ilgili olarak bombalı pankart asmak,bildiri dağıtmak,afişleme,pullama ve yazılama suçlarını işledikleri ileri sürülerek ve Sivas İli'nde sıkıyönetimin kaldırıldığından bahisle Sivas C.Savcılığı'nca 25.2.1980 günlü iddianame ile eylemlerine uyan Türk Ceza Yasası'nın 141/1-5. ve 40.maddelerine göre cezalandırılmaları istemiyle Sivas Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

Sivas Ağır Ceza Mahkemesi,7.3.1980 gününde,1980/35-15 sayı ile : görevsizlik kararı niteliğinde olarak,ortaya çıkarılan gizli örgütün 15 üyesi hakkında düzenlenen evrakin C.Savcılığı'nca,Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı'na gönderildiği,daha sonra sanıkların yakalandığı,Sivas İli'nde sıkıyönetim'in kaldırılması nedeniyle savcılıkca mahkemeye dava açılmış ise de ;C.M.U.K.nun 2.,4., ve 5.maddelerine göre bu davanın,daha önce sıkıyönetim askerî savcılığı'na gönderilen dava ile bağlantılı olduğundan aynı yasa'nın 12. maddesi uyarınca her iki davanın birleştirilmesine ve ilk dava dosyası ile birlikte yürütülmesine karar vermiştir.

Erzincan-Erzurum-Kars İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askerî Mahkemesi,22.4.1980 gününde 1980/141 sayı ile : "20.2.1980 tarihinden itibaren Sivas İli'nde sıkıyönetimin kaldırıldığı,Erzincan-Sivas İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin lağvedildiği,davaya bakmaya mahkemenin görevsiz olabileceğinin düşünüldüğü

Esas NO: 1980/121

belirtilerek 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre, görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar vermiş ve ilgili belge örneklerini mahkememiz'e göndermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Başkan Ahmet H. Boyacıoğlu, Üye Fethi Özduration, İsmail Oğuz Hakkı Müderrisoğlu, Şeref Tolungüç, Servet Tüzün ve İsmet Onur'un katıldığı 9.6.1980 günlü oturumda, geçici raportör Danıştay Yardımcısı M. İlhan Dinç'in düzenlediği rapor ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ile Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nı Askeri Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; oturuma Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Canioğlu'nun bu davada Askeri, Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Yavuz Ögüt'ün Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Sanıklara atılı suç 1979 yılı içinde Sivas İli'nde işlenmiştir. Bu ilde, sıkıyönetim uygulamasına 26.12.1978 günü başlamış, 20.2.1980 gününde kaldırılmıştır.

Bu nedenle, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş bir suç durumuna ^{olayda} gelen görev sorununun 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasası'nın değişik 23. maddesine göre değil, Ülkede henüz sıkıyönetim hali devam etmekte olduğundan, aynı yasa'nın değişik 13. ve 15. maddelerine göre çözümlenerek karara bağlanması gerekmektedir.

1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesi kural olarak, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin ; bu maddede belirtilen suçlardan, sıkıyönetim ilânına ve faaliyetlerine ilişkin olanları, sıkıyönetim ilânından sonra ve sıkıyönetim bölgesinde işleyenlerin davalarına bakmakla görevli olduğu hükmünü getirmiş, bu kuralın istisnasına ise aynı yasanın 13. maddesinde yer verilmiştir. Anılan madde hükmü ile sıkıyönetim askeri mahkemeleri; 15. maddede belirlenen ana kuralın dışında, sıkıyönetim ilânına neden olan suçları, sıkıyönetim ilânından önce işlemiş olanların ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içinde bağlantılı bulunan suçları işleyenlerin davalarına; suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi, bakmakla görevlendirilmişlerdir.

Sanıklara atılı suçlar, sıkıyönetim ilânından önce ve sonradan sıkıyönetim bölgesi dışına çıkarılan bir ilde işlendiğine göre öncelikle anılan suçların, sıkıyönetim ilânına neden olan suçlardan olup olmadığı, ayrıca sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içinde bağlantılı bulunup bulunmadığı belirlenmelidir.

Dosya içeriğinden; sanıklara atılı suçların Anayasa'nın tanıdığı temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik ~~olduğuna~~, politik ve ideolojik amaçla işlendiğine ilişkin yeterli kanıt bulunmamasına, sanıkların beyanlarından devrimci yolu benimsediklerinin ve Dev-yol isimli illegal gizli bir örgütün üyes olduklarının açıklanmasına, bu niteliği ile sıkıyönetim ilânına neden olan suçlar olmasına, öte yandan bu suçların, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içinde bağlantılı bulunmasına, çünkü aynı suçtan dolayı 15 sanıklı bir davanın sıkıyönetim askeri mahkemesi'nde görüldüğünün anlaşılmasına göre, bu davanın da Askeri Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle Erzincan-Erzurum-Kars İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine karar verilmelidir.

Bu görüşe Servet Tüzün katılmamıştır.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre askeri yargı yerinde karara bağlanması gerektiğine, bu nedenle Erzincan-Erzurum-Kars İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine, Servet Tüzün'ün karşı oyuyla ve oyçokluğuyla 9.6.1980 gününde kesin olarak karar verildi.

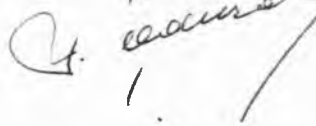
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

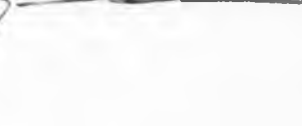
Üye

Fethi Özçural

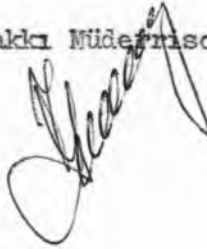
Üye

İsmail Oğuz

Üye

Hakkı Müdafisoğlu

Üye

Şeref Tolungüç

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

Üye

Servet Tüzün

Üye

İsmet Onur

S/K

KARŞI OY YAZISI

Sanıklara isnat olunan eylemlerinden dolayı yargılanmaları gereken görevli ve yetkili mahkemenin tayin ve tesbit edilebilmesi için evveleminde sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkilerini gösteren 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun ilgili maddelerinin değerlendirilmesi gerekir.

Sıkıyönetim Askeri mahkemelerinin görev ve yetkileri 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun 13.,14., 15., ve 23. maddeleri ile tedvin edilmiştir. Suçun işlendiği yer olan Sivas ilinde 26.2.1980 tarihinden itibaren sıkıyönetim kaldırılıp, diğer illerde sıkıyönetim kaldırılmadığına göre, sıkıyönetim kanununun 23 ve 13. maddeleri birlikte değerlendirilerek dava konusu eylemin sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olduğunun kabulü ile olumsuz görev uyuşmazlığı aynı kanunun 13. maddesi 2. fıkrası uyarınca çözümlenecektir. Sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçlara, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılması esas ve usulü sözü edilen kanun 13. maddesi 2. fıkrasında belirtildiğine ve cümlede ay-
nen "...sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır" denildiğine nazaran, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçlara bakabilmesi için dava konusu eylemin, "sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olarak" işlenmiş olması gerekir.

Her ne kadar örgütün diğer sanıkları hakkında düzenlenen evrakın daha önce sıkıyönetim askeri savcılığına gönderildiği belirtilmekte ise de, Sivas ilinde sıkıyönetim kaldırıldığı cihetle yukarıda açıklandığı veçhile "irtibatlı olması" koşulunun gerçekleşmemesi halinde işbu dosyanın da genel yargı mercilerine gönderilmesi gerektiği ve işbu dosya dışında, tetkik konusu fiillerin sıkıyönetim askeri mahkemelerinde el koyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı olarak işlenmiş olduğunu zahire çıkaran dava dosyasında bir delil bulunmadığına ve bu durum muvacehesinde de mezkûr maddede yer alan sıkıyönetim askeri mahkemelerince el konulmuş bir suçla "genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı olması" koşulu gerçekleşmediği cihetle, dava konusu fiillere sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılamıyacağı görüşünde olduğundan; Uyuşmazlık konusu dava dosyasındaki fiilleri işledikleri iddia olunan sanıkların yargılanmalarının Askeri Yargı yerinde görülmesine ilişkin çoğunluk kararına bu gerekçe ile katılmıyorum.

Üye

SERVET TÜZÜN .

